

Az Izsáki Kolon-tó HUKN30003 kjtt. célkitűzései és prioritásai

Prioritások (SDF 4.2 Quality and Importance)

Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek/fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása:

91E0 (láperdők és puhafás ligeterdők),
91F0 (keményfás ligeterdők),
Leucorrhinia pectoralis (piros szitakötő)
Misgurnus fossilis (réti csík),
Umbra krameri (lápi póc),
Isophya costata (magyar tarsza),
Egretta alba (nagy kócsag),
Platalea leucorodia (kanalasszék),
Ardeola ralloides (üstökös szék),
Nycticorax nycticorax (bakcsó),
Aythya nyroca (cigányréce),
Anser anser (nyári lúd),
Acrocephalus melanopogon (fülemülesítke)

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása:

3150 (természetes eutróf tavak),
3160 (természetes disztróf tavak),
6260 (pannon homoki gyepek),
6410 (kékperjés rétek),
6440 (mocsárrétek),
Maculinea teleius (vérfű-boglárkalepke),
Emys orbicularis (mocsári teknős),
Otis tarda (túzok),
Crex crex (haris),
Coracias garrulus (szalakóta),
Falco cherrug (kerecsensólyom),
Caprimulgus europaeus (lappantyú),
Lullula arborea (erdei pacsirta).

Természetvédelmi célkitűzések (SDF 6.2 Management)

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Részletes célkitűzések:

A jelölő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen, kivéve ha ez a változás másik, az eltűnő élőhelyrészhez hasonló természetességű jelölő élőhely kiterjedésének növekedése miatt következik be. Az erősebb vízhatást igénylő jelölő élőhelyek állománya ne csökkenjen a gyengébb vízhatást igénylő jelölő élőhelyek kiterjedésének növekedése miatt.

A jelölő élőhelyek természetessége ne csökkenjen, kivéve ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (például időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja), vagy erdei élőhely esetén a faállomány engedélyezett véghasználata, illetve a felújítás érdekében szükségszerűen végzett talajmunka miatt következik be. Erdei élőhelyek megóvandó természetes tulajdonságai közé tartozik egyebek között a heterogén tér- és korszerkezet, a legyengült egészségű fák jelenléte, az álló és fekvő holtfák jelenléte, a fajgazdag cserje- és gyepszint.

A tájidegen fafajok elegyaránya ne növekedjen a jelölő erdei élőhelyek állományaiban.

Minden jelölő erdei élőhely állományainak összességén (típusonként külön végezve az összesítést) a tájidegen fafajok elegyaránya felmérési időszakonként (hat évenként) legalább 5%-al csökkenjen.

A jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke ne növekedjen. Ennek érdekében a jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő tájidegen fásszárú állományok telepítése kerülendő. Újonnan telepített, vagy erdőfelújítás során létesített tájidegen fásszárú állomány és a jelölő élőhelyek között legalább 20 m széles védőzónát szükséges létesíteni őshonos fásszárú növényzetből, vagy legalább 30 m széles védőzónát lágyszárú növényzetből.

A jelölő erdei élőhelyek - típusonként külön vizsgált - tíz éves felbontású korosztályszerkezetében ne csökkenjen a térségben szokásos erdőgazdálkodási gyakorlat szerint már véghasználatra előírható korosztályok, továbbá az őket egygel megelőző korosztály összesített területi kiterjedése. Ne kerüljön tehát véghasználatra több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba. A célkitűzés megvalósulása tíz éves erdőtervezési ciklusonként vizsgálandó. Erdőtervezési ciklusonként 30%-os aránynál jobban ne csökkenjen véghasználat révén egyetlen korosztály területi részaránya sem.

Azokon a jelölő erdei élőhelyeken, amelyeken az erdőállomány képes felújulni a maga természetes ökológiai folyamataira jellemző módon (természetes sebességgel, állománysűrűséggel, állományszerkezettel), ott biztosítani szükséges a természetszerű felújítások lehetőségét. Legyenek elhárítva az olyan, természetszerű felújításokat akadályozó hatások – köztük a túltartott nagyvadállomány kedvezőtlen hatása -, amelyek gyengítésének és megszüntetésének technológiája ismert, és reálisan kivitelezhető.

Az erősebb vízhatást igénylő, javítandó természetvédelmi helyzetű gyepi élőhelyek (6410 kékperjés rétek, 6440 mocsárrétek) ökológiai állapota, természetessége típusonként külön vizsgálva, felmérési időszakonként (hat évenként), legalább az összesített területük 10%-án javuljon, elsősorban a természetes vízháztartási viszonyok helyreállítása, a tájidegen inváziós növényfajok irtása, a szántóterületekről eredő zavaró hatások mérséklése és a gyepkezelési gyakorlat javítása – így a legeltetett állatok mennyiségének, fájának és fajtájának optimalizálása, a szükségtelen tisztítókaszálások visszaszorítása, a mozaikos, hagyásterületes kaszálási gyakorlat és az élővilágot kímélő kaszálógéptípusok terjesztése, a kaszálási módok diverzifikálása – révén.

A pannon homoki gyepek (6260) természetessége felmérési időszakonként (hat évenként), legalább az összesített területük 10%-án növekedjen, elsősorban a tájidegen növényfajok visszaszorításával és természetvédelmi kezelésük – legeltetésük, kaszálásuk – javításával. A pannon homoki gyepek térbeli kapcsolatait javítani szükséges. Kiterjedésük ennek érdekében felmérési időszakonként legalább 1%-al növekedjen.

A 3150 (természetes eutróf tavak) és 3160 (természetes disztróf tavak) jelölő élőhelyek természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban a fokozott eutrofizáció és a gyorsuló feltöltődés elleni intézkedésekkel, a természetes vízháztartási viszonyok megőrzésével és helyreállításával, a legalább részben nyílt vízfelszín megőrzésével, illetve helyreállításával. Élőhelyfoltjaik térbeli kapcsolatait javítani szükséges, ennek érdekében kiterjedésük felmérési időszakonként legalább 2%-al növekedjen.

A fontos ökológiai folyosót képező területen ne csökkenjen a jelölő élőhelyek és fajok állományainak konnektivitása.

A jelölő fajok állomány nagysága és állományainak területi kiterjedése ne csökkenjen.

A vonalas vízilétesítmények karbantartása során – például félszelvényű kotrások, vagy kotrás helyett hínárkaszás alkalmazásával, vagy kiszélesített és karbantartás nélkül maradó refúgium-öblök kialakításával, illetve a karbantartás időpontjának megfelelő kiválasztásával - biztosítani szükséges a bennük előforduló jelölő fajok állományainak érdemi mértékű túlélését.

A vonalas vízilétesítmények célnak megfelelő vízkormányzásával – így a vízhiányos időszakokban vízmegőrzéssel - biztosítani szükséges a bennük előforduló jelölő fajok, így a *Bombina orientalis* (vöröshasú unka), *Triturus cristatus* (dunai göte), *Emys orbicularis* (mocsári teknős), *Misgurnus fossilis* (réti csík), *Umbra krameri* (lápi póc), *Anisus vorticalis* (apró fillércsiga) állományainak túlélését, továbbá a jelölő vizes élőhelyek természetes vízháztartási viszonyait.

A *Maculinea teleius* (vérfű-boglárfka) állományainak méretét felmérési időszakonként (hat évenként) legalább 10%-al növelni szükséges, elsősorban az élőhelyeiken folyó természetvédelmi kezelés – kaszálás és legeltetés – javításával, az állományok térbeli kapcsolatainak javításával, az élőhelyek természetes hidrológiai viszonyainak helyreállításával, az alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelésével.

Az *Emys orbicularis* (mocsári teknős) állományainak természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban a migrációt akadályozó hatások csökkentésével, az alkalmas táplálkozó- és tojásrakó helyek mennyiségének növelésével.

Kizárólag az extenzív művelési formák támogathatók a nád- és gyeptáborok során. Gyepek hasznosítása során a kaszálás mellett a legeltetést is előtérbe kell helyezni, ám az elsődlegesen kaszálással hasznosított területek arányát meg kell tartani. Kaszálás és legeltetés során a földön fészkelő madárközösségek igényeit figyelembe kell venni, így különösen a túzok, haris és nagy póling költőhelyeken. Az elsődlegesen kaszálással hasznosított területeken a nyár végi, őszi időszakban sarjú legeltetésével a gyeptábor kedvező állapotát fenn kell tartani, ugyanakkor a túllegeltetést kerülni kell. A túzok dűngőhelyeken az alacsony gyeptábor elsődlegesen legeltetéssel kell fenntartani, ám a legeltetési egységek méretének kialakításakor körültekintően kell eljárni. Túzok

költőhelyeken a gyepeket elsődlegesen kaszálással kell hasznosítani, legkorábban július 15-én kezdődően, haris költőhelyeken augusztus 15. után.

Nádgazdálkodás során az aratott területek arányát növelni nem szükséges, az aratatlan foltokat több évig érintetlenül kell hagyni, hogy megfelelő „kotu-réteg” alakulhasson ki, elősegítve ezzel a fülemülesitke és egyéb nádi jelölő madárfajok költését. A gémtelpek körül kialakított védőövezetben nádgazdálkodási tevékenység nem folytatható. A nádgazdálkodás, illetve direkt természetvédelmi beavatkozás során a nyílt vízfelületek aránya a jelenlegihez képest csak kismértékben növelhető, ám azok fenntartása a jelölő madárfajok védelme érdekében szükséges.

Erdőgazdálkodás során elsődleges szempont, hogy a tájidegen fafajok elegyaránya ne növekedjen a jelölő erdei élőhelyek állományaiban, illetve azok arányának csökkentését kell elősegíteni. A fokozottan védett és telepesen fészkelő madárfajok költőhelyének védelmét biztosítani kell megfelelő méretű és minőségű védőzóna kialakításával, illetve a fészkeket tartó faállományok megóvásával. Költési időben, ami a párválasztás időszakát is magába foglalja, a fészkelőhelyek körül kialakított védőövezetben erdészeti és vadgazdálkodási tevékenységek nem végezhetők.

Kiemelt célként fogalmazható meg a veszélyeztető tényezők mérséklése, így a nádgazdálkodás kizárólag természetvédelmi szempontok szerint történő szabályozása, a buckákon idegenhonos fajok terjedésének (akác és selyemkóró) megakadályozása és állományuk visszaszorítása, a tűzokos és harisos réteken felmerülő gyephasználati problémák kiküszöbölése, a vízkormányzási problémák megoldása. További cél az emberi tevékenység (pl. vadászat, turizmus) által okozott zavarás mérséklése, kiemelten a buckák környezetében jelen lévő lovas turizmus szabályozása. A vízgazdálkodási beavatkozások következtében a költési időszakban jelentős a vízszintingadozás a belvízbefogadás és tározás miatt, így annak precízebb szabályozása szükséges.